

§ 11-13. Utgang fra branncelle

§11-13 tredje ledd skal lyde:

(3) Brannceller som består av flere etasjer, eller har mellometasje, skal ha minst én utgang fra hver etasje. I byggverk i risikoklasse 1, 2, 3 og 4 kan utgangen fra disse planene, utenom inngangsplanet, være vindu som er tilrettelagt for sikker rømning. *I branncelle i byggverk i risikoklasse 4 med automatisk slokkeanlegg kan øverste plan ha utgang via nærmeste underliggende plan.*

Kommentar:

Boliger har etter TEK10 fått redusert krav til antall rømningsveier (fra minimum 2 til 1) forutsatt installert automatisk slokkeanlegg. Installasjon av slokkeanlegg innrømmes imidlertid ikke tilsvarende effekt i andre typer byggverk (ingen endring i forskriftskrav på bl.a. tilgang til og antall rømningsveier). Sett i sammenheng med at boligbygg innehar den største personrisikoen ved brann er dette betenkelig. Eksempelvis vil et kontorbygg være evakuert på langt kortere tid enn et boligbygg, og slik sett burde installasjon av slokkeanlegg i slike byggverk ha den samme effekten mht. krav til antall rømningsveier. Tradisjonelt er det også i boligbygg at drift og vedlikehold av branntekniske installasjoner forsømmes mest, da dette er opp til den enkelte ufaglærte person å være ansvarlig for.

Slokkeanlegg i boligbygg er sårbart for hvordan boenheten benyttes. I Norge er det tradisjon for at man fritt skal kunne bygge om/ominnrede innenfor egen boenhet. Dette innebærer en risiko for at slokkeanlegget ikke har den funksjon som forutsatt ved prosjektering/montering, da møblering/skap kan skjerme for slokkeanlegget eller nye lettvegger som gir rom som ikke er dekket med slokkeanlegg.

Med dette som bakgrunn vil det å fjerne den eneste muligheten for å komme ut fra et plan være uheldig. Når det gjelder småhus/rekkehus som det henvises til i høringsnotatet vil et slikt loftsplan ikke unormalt være en 3.dje etasje. Dvs. at småbarn og personer med funksjonsnedsettelse vil måtte gå ned enten to trapper til inngangsplan, eller ned en trapp og så deretter rømme via vindu, noe som også vil være utfordrende. Kostnaden ved å installere slokkeanlegg i småhus vil imidlertid sannsynlig oppleves så høy at rømningsstige uansett vil være det «foretrukne» alternativet.

Sannsynlig vil dette unntaket som TEK innfører oftest bli benyttet i blokkbebyggelse (som alt har krav til slokkeanlegg), hvorpå det etableres «takoppbygg» som kun nås via intertrapp fra underliggende plan.

I forklaring til forslaget angis at dette også kan benyttes slik at en eksisterende leilighet, i f.eks. en 4 etasjes bygning, kan utvides til loft. Løsningen forutsetter imidlertid at «byggverket» har/får automatisk slokkeanlegg. Som følge av at rømning fra et øverste plan via underliggende plan kun påvirkes av brann i egen leilighet vil det være svært kostnadskrevenende (og nok helt uaktuelt) å pålegge alle andre leiligheter i byggverket å installere slokkeanlegg. Teksten må derav endres til å gjelde «boenheten» og ikke «byggverket».

Følgende forhold bør vurderes:

Hvis utelatelse av rømningsutgang fra øverste plan tillates bør tilsvarende unntak også gjelde for andre plan, eks.vis kjellere (rømning kun via overliggende plan). Det kan være like utfordrende å oppnå gode rømningsveier fra et kjellerplan. Mht. røyk- og brannspredning er en loftsetasje mer utsatt enn en kjelleretasje, ved at røyk/brann raskere spres opp enn ned. Loftsetasjen vil være utsatt uavhengig av hvilken etasje brann starter.

Hvis videreføring av dette unntaket; burde det vært krav om en mulighet til å ta seg ut i friluft fra planet

Sak 14/2354 Kommentarer til høringsnotat – Forslag endringer i tekniske krav til byggverk – Tema Brannsikkerhet

uten rømningsvei, og at brannvesenet kan nå dette stedet med sitt høydemateriell? Eks.vis en balkong el.l. der man kan oppholde seg i større sikkerhet mht røyk/brannpåkjenning.

Hvis implementering av det foreslåtte unntaket må teksten i forskrift være tydelig på at slokkeanlegg kun kreves i den branncellen/boenheten som har rømning via annet plan.

Krav til rømning fra andre typer byggverk må også kunne nyanseres ved installasjon av slokkeanlegg. Slik teksten i forskrift er skrevet krever dette dispensasjonssøknad, selv om personsikkerheten er langt høyere enn i boligbygg. Erfaringsmessig gis det av prinsipp sjelden dispensasjon fra brannkapittelet i TEK.

De ytelsene som under TEK`97 var preakseptert for risikoklasse 4 og 6 uten slokkeanlegg er nå videreført uten lempelser – til tross for forskriftskrav om det mest pålitelige brannsikkerhetstiltaket vi kjenner til. COWI oppfatter derfor risikoklasse 4 (og 6) nå som overdimensjonert, men vi ser det som naturlig å vurdere andre lempelser før man reduserer antall rømningsveier.

§12-15. Dør, port mv.

§ 12-15. Dør, port mv. tredje ledd bokstav b skal lyde:

(3) I byggverk med krav om universell utforming gjelder i tillegg til første og annet ledd følgende:

b) Dør som er beregnet for manuell åpning skal kunne åpnes med åpningskraft på maksimum 30 N. *Kravet gjelder for dører til og i hovedatkomst og hovedrømningsvei.*

Kommentar:

Departementet oppfordres til å opprettholde funksjonsbaserte forskrifter, og dermed omformulere kravet til i bokstav b) til et funksjonskrav som kvantifiseres via preaksepterte ytelser i veiledning til forskriften.

Å øke åpningskraften fra 20 til 30 N vurderes potensielt å kunne øke brannsikkerheten i byggverk. Dette også for personer med funksjonsnedsettelse. Årsaken er at det vil være enklere å kreve/velge dører med selvlukkerfunksjon, som følge av at man kan benytte utstyr som ikke innebærer store installasjonskostnader (dørautomatikk) og store ulemper/kostander for bruk, drift og vedlikehold. Dører med selvlukkerfunksjon innehar en større sannsynlighet for å bli lukket ved brann, noe som videre hindrer røyk-/brannspredning.

Differensiering av hvilke dører som aksepteres med høyere åpningskraft enn 30 N, spesielt med tanke på brannsituasjon, vil ytterligere kunne øke omfanget av mer brannteknisk pålitelige brannskiller (dører med selvlukkere). Dørpumper hvor automatikken kun slår inn ved brannalarm (åpnes med liten kraft i normalsituasjon) har pga. 20N-krav ikke kunnet vært benyttet. En differensiering mellom normalbruk og rømning vil både gi økt bruksvennlighet, samtidig som at brannsikkerheten øker.

Det er høringsnotatet foreslått at 30 N kun skal gjelde «hovedrømningsvei». Dette er imidlertid et begrep som ikke er benyttet i TEK/VTEK og må, hvis det videreføres, defineres.

Hva er hovedrømningsvei i større byggverk, som f.eks. kjøpesentre/kulturbygg/kontorbygg/etc?

De fleste slike byggverk må ha flere rømningsveier for å tilfredsstille krav om største avstand til rømningsvei i kapittel 11 er det gitt samme krav til samtlige rømningsveier.

Sak 14/2354 Kommentarer til høringsnotat – Forslag endringer i tekniske krav til byggverk – Tema Brannsikkerhet

Åpningskraft knyttes i høringsnotatet også kun opp mot dører «til og i» hovedrømningsvei. Ofte vil det kunne være fluktvei, gjennomgang gjennom andre rom/gjennom dører, før man ankommer «rømningsveien». Åpningskraft for dører i fluktvei burde vært definert.

Maks åpningskraft for dører som ikke er til/i «hovedrømningsvei», hvis differensiering opprettholdes, må være definert. Tidligere har åpningskraft på 67 N vært benyttet.

Aksept av økt åpningskraft i rømnings situasjon burde da gjelde dører fra rom/områder hvor det er sannsynlig at personer med nedsatt funksjonsevne ikke er alene, og ikke kun være knyttet til kriteriet «til og i hovedrømningsvei».

For COWI AS

John Utstrand, faglig leder